

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA KÜBERTURVALISUSE KOMISJON

Koosolek nr. 11

Tartus,

26. augustil 2024

Koosolek kestab kl 10.30-15.00

Osalevad: komisjoni esimees akadeemik Dan Bogdanov, Teet Raidma, Jan Willemson, Kristjan Krips, Anu Realo, Ivo Kubjas, Priit Parmakson, Ahto Truu, Arne Koitmäe, Priit Vinkel, Alo Einla, Kati Ambo-Vaher.

Külalistena Indrek Leesi RIAst ja Liisa Past.

Punkti 4, 5, 6 arutellu liituvad Karit Kaasik, Hendrik Pillmann, Lauri Tankler ja Raimo Peterson RIAst.

PÄEVAKORD:

- 1) Sissejuhatus ja tutvumine (komisjoni esimees tutvustab komisjoni ning meie sügisest tööplaani).
- 2) Komisjoni liikmete tutvumine (igäüks nimetab oma teadustöö või töö põhisuuna ning selle seose valimistega, lisaks sõnastab ootuse komisjoni tööle).
- 3) Mis on valimiste alal teoksil? (iga istungi tavapärase uudiste jagamine, et kõik oleks samas informatsioonis).
- 4) Esimese aasta turvaanalüüsi tulemuste tutvustus (komisjoni esimees) ning teise aasta eesmärkide sõnastamine (ühiselt).
- 5) Turvaanalüüsi kommunikatsiooniplaan (esimees tutvustab esimese aasta põhitulemeid, arutleme, kuidas ühiskonnale neid selgitada).
- 6) Konverentsi “Usaldusest ja usaldusväarsusest” planeerimine (ühiselt)

PROTOKOLL:

- 1) Komisjoni esimees akadeemik Dan Bogdanov tutvustab sissejuhatuses 22.08 akadeemias toimunud kohtumist justiits- ja digiminister Liisa-Ly Pakostaga, kus peale tema osalesid mitmed komisjoni liikmed ja akadeemia president Tarmo Soomere. Kohtumiseks oli ette valmistatud näitmaterjal komisjoni 1. aasta tööst, mida akadeemik Dan Bogdanov

osalejatele tutvustas. Esimese tööaasta eesmärk oli fookusteemaga valimistele ning eelkõige riskianalüüsi meetodika ning esmase ohtude kataloogi loomine. Minister Pakosta ilmutas huvi komisjoni töö suhtes ja lubas kaaluda esinemist TA komisjoni kavandataval oktoobrikuisel konverentsil.

2) Komisjoni esimees akadeemik Dan Bogdanov soovib kõikidelt komisjoni liikmetelt kuulda nende ootusi seoses komisjoni töökavadega ja samuti end tutvustada, kuna komisjonis on uusi liikmeid.

- a. Kõik komisjoni senised ja uued liikmed tutvustasid ennast, enda tööd ja ootuseid.
- b. Komisjoni liikmete üldine soov on jätkata ohuanalüüsidega. Endiselt, tulevikus ei pea komisjon keskendumas vaid valimiste tehnoloogiatele, on ka teised teemad, nt tehisintellekt. Näeme ka endiselt ette tihedat koostööd e-riigi arendajatega nagu RIA.
- c. Komisjon jätkab ka avalikku suhtlust. TA komisjone on erinevaid, mõnedel on avalikku suhtlust rohkem (sh energeetikakomisjon) ja teistel vähem. TA küberturvalisuse komisjoni töö on küll koostöös riigiga, aga nagu teadus ikka, peab see olema avalik hüve.
- d. Akadeemik Dan Bogdanov soovib jätkata istungitel ka uudiste jagamisega, sest ühise inforuumi teema on hädavajalik selleks, et hoida arusaamu ohtude osas ühtsena ning tagada ohtude hindamise ühtlane kvaliteet.

3) Mis tehtud, mis teoksil?

- a. Akadeemik Dan Bogdanov palus osalejatel rääkida EP valimiste läbiviimise kogemustest.
- b. Arne Koitmäe leiab, et EP valimised läksid üldiselt hästi. Kati Ambo-Vaher toonitab, et nüüd tuleb paika panna prioriteetsed teemad, millega liigutakse edasi ja mis on oluline.
- c. Akadeemik Dan Bogdanov küsib, kas uus seadus tegi olukorra lihtsamaks ja saab vastuse, et jah, see oli positiivse tulemiga.

4) Esimese tööaasta turvaanalüüsi tutvustus uutele komisjoni liikmetele ja külalistele

- a. Istungi teiseks pooleks liituvad arutellu RIAs Raimo Peterson, Hendrik Pillmann, Lauri Tankler ja Karit Kaasik.
- b. Akadeemik Dan Bogdanov selgitab, et esimese aasta jooksul tuvastati kuus ohtu, mis said riskide hindamises keskmise hinde (kõik teised hinnati madalaks). Kõigi kuue riski kohta on olemas analüüs tekstina. Avaldamiseks on vajalikud veel selgitavad sõnumid.
- c. Ülejäänud esimesel aastal analüüsitud 25 ohtu olid hinnangute järgi väikese mõjuga, suuri ja väga suuri ohte ei tuvastatud. Väikese riskiklassiga ohtude analüüsi ei avaldata, aga avaldame pealkirjad, et näidata meie uuringu katvust.
- d. Veel kord arutleti selle üle, millised on riskide avaldamise mõjud riigiasutustele, akadeemik Bogdanov kordas üle TA komisjoni töö eesmärki – anda süsteemne käsitus riskidele ja lihtsustada neile vastamist.

- e. Järgnevalt tegeles komisjon avaldamisele minevate ohtude sõnastuse täpsustamise ja lihvimisega.
- 5) Turvaanalüüsi avaldamise tegevused ja komisjoni sõnumid.
- a. Teet Raidma soov on, et saaks sisendi turvalisuse parendamiseks. Põhisõnum peaks olema, et kõrgeid riske pole, ohud on olemas, mis aga ei tähenda, et need ka realiseeruvad. 31 ohtu on läbi vaadatud, kõrge tasemega riske ei tuvastatud.
 - b. Karit Kaasik toonitab, et kommunikatsioonis tasub hoida konstruktiivset ja edasiviivat joont.
 - c. Liisa Past soovitas rõhutada, et komisjon on riskianalüüsi teinud erinevate gruppide (teadlased, insenerid, valimiste korraldajad) koostöös.
 - d. Riskianalüüsi avaliku kommunikatsiooni sihtgruppideks näeme ühiskonda laialt, otsustajaid ning ka tehnolooge. Põhiteemad tuleb teha kättesaadavaks ka rahvusvaheliselt (inglisekeelsena).
 - e. Komisjoni esimees paneb kokku kommunikatsiooniplaani ja jagab komisjoni liikmetega enne järgmist istungit.
 - f. Priit Vinkel püstitab (päevakorrapunktiiväliste) küsimuse, kuidas uusi ohte analüüsi kaasata?
 - g. Kristan Krips mainib, et seni on fookuses olnud need ohud, mis on intuiitselt tundunud tõsisemad. Teisel aastal saame analüüsile ohte lisada.
 - h. Teet Raidma küsib, et kas ei peaks perioodiliselt kõiki riske ümber hindama?
 - i. Komisjoni esimees soovib, et komisjoni liikmed loevad regulaarselt ohtusid üle ja kui on muudatusi eeldustes või meetmetes, siis need lähevad uuesti hindamiseks.
- 6) Konverentsi „Usaldusest ja usaldusväärsest“ planeerimine
- a. Konverentsi korraldavad RIA ja Teaduste Akadeemia koostöös, kulusid jagatakse.
 - b. Konverentsi kuupäev sõltub ministeeriumi pakost võimalusest osaleda, aga see püütakse lähipäevil selgeks teha.
 - c. Ruumid otsitakse Tallinnas, eesmärk on kaasata 100-150 inimest.
 - d. Päevakavalt tuleb konverents sarnane 2023. aasta omaga. Komisjoni esimees peab osalejatega läbirääkimise ning paneb päevakava mustandi kokku enne järgmist istungit.

Komisjoni esimees:

Dan Bogdanov

Protokollis:

Ülle Sirk